

SOK en Stichting ir. D.C. van Schaik

Het SOK-Bestuur:

Susanne Hanssen	Voorzitter	043-3560244	<i>hanssen.susanne@gmail.com</i>
Rob Visser	Secretaris		<i>secretariaat@sok.nl</i>
Kevin Amendt	Alg. bestuurslid		<i>kevinamendt@gmail.com</i>
John Hageman	Alg. bestuurslid		<i>johnhageman45@gmail.com</i>
Johan Janssen	Alg. bestuurslid		
Patrick Semmeling	Alg. bestuurslid		<i>patrick.semmeling@ziggo.nl</i>
Frans Willems	Alg. bestuurslid		<i>willemsfrans1@gmail.com</i>

SOK-Ledenadministratie:

Ger Beckers, Via Regia 158C, 6217 JZ Maastricht, Tel.:0651058333 *pghbeckers@ziggo.nl*

SOK-adres Secretariaat:

Aalkeborg 50 6228 BT Maastricht *secretariaat@sok.nl*

E-mail SOK:

sok@nhgl.nl

De SOK is geassocieerd met "Subterranea Britannica". *www.subbrit.org.uk*

Bestuur Stichting ir. D.C. van Schaik:

Joep Orbons	Voorzitter	043 - 3618793	<i>j.orbons@archeopro.nl</i>
Bram Borsboom	Penningmeester	043 - 367 05 17	<i>bramborsboom@home.nl</i>
Stefan Jerzykowski	Technische dienst		<i>s.j.o.jerzykowski@hotmail.com</i>
<i>www.vanschaikstichting.nl</i>			<i>info@vanschaikstichting.nl</i>

Redactie SOK-Mededelingen:

Ton Breuls, Bovenstraat 28, B 3770 Kanne/Riemst, Tel.: +32 12 454 059 *tbreuls@telenet.be*

Redactie SOK-Info:

John Hageman, Op de Bannet 47, 6223 GD Itteren, Tel.: 043 - 364 54 19 *johnhageman45@gmail.com*
Frans Willems, Op de dries 12 , 3770 Riemst, Tel.: +32 12 456 411 *willemsfrans1@gmail.com*

De SOK op Internet:

www.sok.nl Webmaster: Ger Goessens *mail@gergoessens.nl*

SOK-Avond:

SOK-Avonden worden iedere 2^e vrijdag in de maanden januari, maart, mei, september en november gehouden in het Natuurhistorisch Museum Maastricht. Aanvang 19.30 uur.

Groeven SOK en Stichting ir. D.C. van Schaik:

De SOK en Stichting ir. D.C. van Schaik hebben diverse groeven in beheer of een collectieve vergunning voor een groeve. Informatie in verband met het bezoeken van deze groeven is te vinden op de laatste pagina van deze SOK-Info.

Voorpagina: Trouw Loulou - Eben-Emael

Foto: Frans Willems

Nieuwe SOK-leden

(privacy-gevoelige informatie verwijderd)

Adres wijzigingen SOK-leden

(privacy-gevoelige informatie verwijderd)

Beste leden,

De SOK heeft weer een volledig bestuur sinds eind 2017.

Oké, dacht ik als voorzitter, nu we kunnen de taken verdelen.

Maar wat bleek? Een groter bestuur betekent méér goede ideeën en méér plannen. We kregen het drukker dan tevoren.

Om al die plannen uit te kunnen voeren hebben we de frequentie van onze bijeenkomsten verhoogd, van elke 2 maanden naar elke maand. Goed voor de toekomst van de SOK natuurlijk!

Het is voor leden niet altijd even duidelijk waar aan gewerkt wordt achter de schermen.

Via de Info zullen we jullie zoveel mogelijk op de hoogte houden van bestuurlijke mededelingen, maar het blijft natuurlijk ook mogelijk om een overleg bij te wonen. In principe komen we op de 1^e woensdag van de maand bij elkaar, maar vraag het even na als je wilt aansluiten, soms wijken we van deze dag af.

- Op dit moment zijn we bezig met ons profileren naar 3^e partijen zoals de provincie en Limburgs Landschap (LL). Er hebben al enkele positieve en interessante besprekingen plaatsgevonden die hopelijk gaan lijden naar een positieve samenwerking, waarbij wij streven naar meer toegang tot groeven waarin we onderzoek kunnen uitvoeren en kunnen bijdragen aan het behoud en beheer van groeven. Ook met de VVV en hun gidsen zijn de contacten opgepakt en de samenwerking vernieuwd.
- Tevens houden we ons bezig met het mergelsymposium en de tentoonstelling in Riemst in het kader van het Europees Jaar van het Cultureel Erfgoed 2018, in samenwerking met de gemeente Riemst, Erfgoed Haspengouw en IOED Oost Haspengouw & Voeren (Intergemeentelijke Onroerend ErfgoedDienst).
- Daarnaast proberen we meer activiteiten te organiseren, zoals de extra activiteit van Kevin over verschillende manieren van mergelontginning. We krijgen namelijk veel enthousiaste reacties over dit soort activiteiten. Het bevordert de contacten onderling en nieuwe leden raken beter en eerder betrokken bij het onderzoek en bij andere onderzoekers.
- Er wordt gewerkt aan een vernieuwde website, de SOK-website is hopeloos verouderd.
- Het SOK-reglement, de SOK-taken en SOK-doelstellingen worden bijgewerkt.
- Het verspreiden van de SOK-dvd blijft ook een punt van aandacht. Vele leden hebben deze nog niet ontvangen. Bij alle komende SOK-avonden is deze te verkrijgen voor de leden die nog geen exemplaar in ontvangst hebben genomen.

Steeds vaker worden mededelingen verspreid via de mail, omdat er nou net geen Info uitkomt op het moment dat we informatie willen delen.

Graag hebben we daarvoor van ieder lid het juiste email adres. Ontvang je de SOK-mails nog niet? Laat ons (liefst rechtstreeks naar Ger Beckers, ledenadministratie: pghbeckers@ziggo.nl) het juiste mailadres weten.

Ook de SOK-Info wordt digitaal verstuurd naar leden die daar belangstelling voor hebben.

Laat het mij weten als je daar belangstelling voor hebt (hanssen.susanne@gmail.com).

De papieren versie blijf je uiteraard ook ontvangen in dat geval, naast de digitale versie.

Per mail ontvangen jullie tegenwoordig ook, vóór het verschijnen van de SOK-Info, het verzoek om een bijdrage te leveren aan de Info.

Voor de SOK-avonden zijn we ook altijd op zoek naar kleine of grote lezingen. Een avond gevuld met allerlei kleine bijdragen is zeker zo waardevol als één grote lezing. Heb je iets kleins of groots, dat je zou kunnen delen met andere leden? Geef het door aan een van de bestuursleden. Wellicht ben je met iets bezig en zou je graag feedback hebben? Gooi het in de groep. Het hoeft geen complete lezing te zijn met interessante conclusies voordat je het presenteert.

‘Last but not least’ het vermelden waard is het feit dat de VSS een nieuw bestuurslid heeft weten aan te trekken in de persoon van René Haemers.

Wij feliciteren de VSS met hun nieuwe bestuurslid.

René maakt al jaren deel uit van de SOK-denktank en zal deze functie ook blijven vervullen, waardoor de lijntjes tussen SOK en VSS heel kort zullen blijven. Samenwerking blijft ons speerpunt.

Met vriendelijke groetgroetjes,

Namens het bestuur,

Susanne Hanssen (voorzitter).

Vorige en komende activiteit.

De vorige activiteit werd georganiseerd door Kevin Amendt en handelde over de verschillende soorten ontginningen en hoe deze in de tijd te plaats.

Kevin onderzoekt dit onderwerp samen met Peter Jennekens en samen wisten zij vele leden te boeien met hun kennis, zowel bovengronds als ondergronds.

De animo voor deze activiteit was zo groot dat er een extra avond ondergronds geregeld moest worden.

Met dank aan Harm Hovens van Natuurmonumenten is dit gerealiseerd in het gangenstelsel Noord in de St.Pietersberg.

Dank aan Kevin voor de goede organisatie en aan Peter voor de begeleiding.

De komende activiteit is per mail al aangekondigd: een workshop over vleermuizen georganiseerd door Ger Beckers.

Voor alle geïnteresseerden in vleermuizen en voor serieuze vleermuistellers van de toekomst in het bijzonder.

Ger zal een nadere toelichting geven op de komende SOK-avond, vrijdag 14 sept. dus.

Graag aanmelden voor deze workshop bij Ger himself: *pghbeckers@ziggo.nl*.

Ook voor vragen en informatie over de workshop kun je bij Ger terecht.

Komende SOK-avond.

Na de algemene mededelingen zal Ger Beckers een toelichting geven over de komende workshop vleermuizen, georganiseerd en uitgevoerd door hem zelf.

De workshop vindt op 21, 26 en 28 sept. plaats, waarvan de eerste 2^e bijeenkomsten starten om 19:30 uur in het Natuurhistorisch Museum en de laatste ondergronds zal plaatsvinden.

Ger is een groot vleermuisliefhebber en kenner. Persoonlijk ken ik geen grotere en die mening delen velen binnen de SOK.

Ben je dus geïnteresseerd in vleermuizen, dit is je kans.

Zou je in de toekomst misschien serieus mee willen helpen bij de vleermuistellingen in de winter, dan is dit je kans om te starten. Ger wil graag serieuze tellers vanuit deze workshop, verder opleiden in het tellen en determineren van vleermuizen.

Voor vragen: mail Ger.

John Hageman zal vervolgens het woord nemen en een uiteenzetting geven van een onderzoek in gangstelsel Noord.

Hij voert dit onderzoek momenteel uit samen met Jos Cobben.

In memoriam: Arno Barten

Ons bereikte het droevige nieuws over het overlijden van SOK-lid en bergloper van oudsher: Arno Barten.

Vele berglopers zullen zich Arno herinneren, door de groeven struinend samen met zijn hond (een schapendoes), die net zo enthousiast was als zijn baasje.

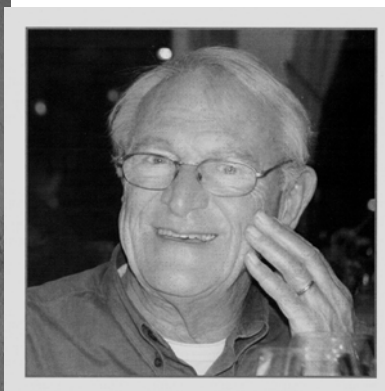
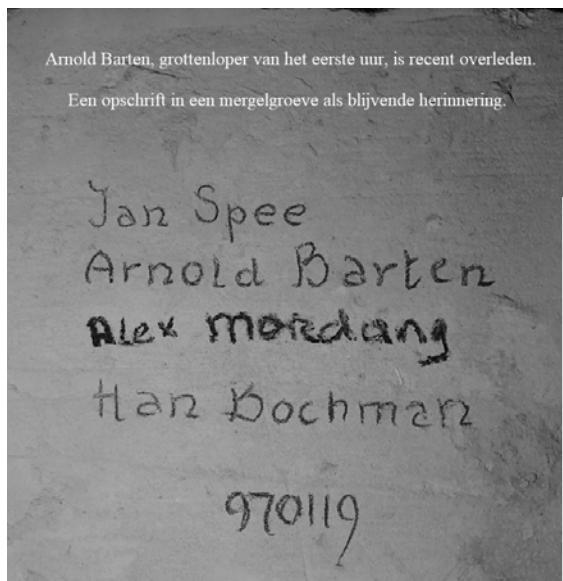
Arno was al vele jaren woonachtig in België, waar hij ook jarenlang de groeven onveilig maakte samen met zijn vriend, wijlen Han Bochman en meerdere kornuiten. Hij won daar in Zussen menig potje kaartspelen ondergronds en haalde veel interessante en vooral oninteressante artefacten naar boven met zijn metaaldetector .

Arno stond bekend als een vriendelijke bergloper die graag andere berglopers een handje hielp waar hij kon.

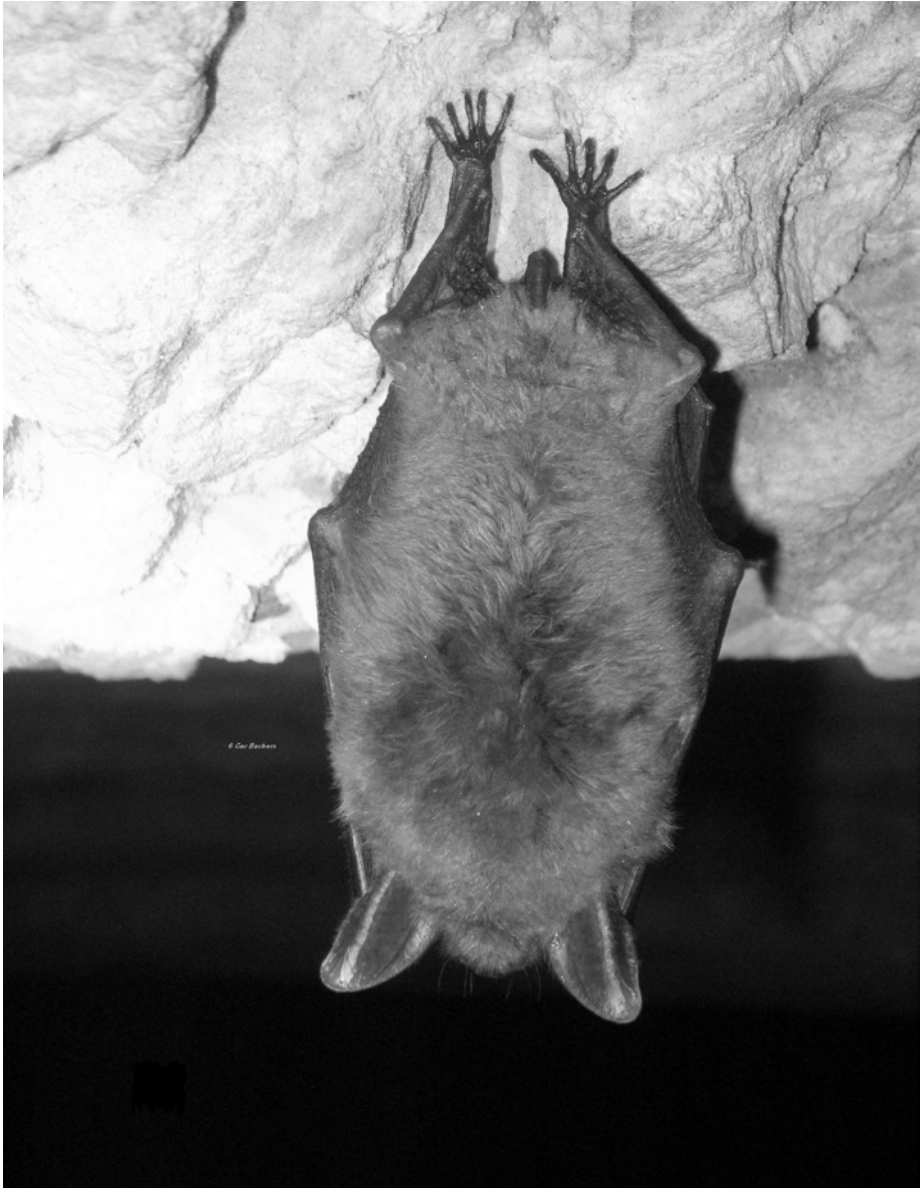
Met het wegvalLEN van Arno valt er weer een gat in het oude berglopersgilde.

<p>Ter herinnering aan</p> <p>Arnoldus Antonius Henricus Barten</p> <p>Arno</p> <p>echtgenoot van Joukje Gaastra</p> <p>Overleden in het ZOL te Genk (B) op 27 juni 2018, in de leeftijd van 83 jaar.</p> <p>Wij bedanken u voor uw medeleven en belangstelling na het overlijden en bij de crematie van Arno.</p> <p>Joukje, Arno en Andrea, Edwin en Monique Lara, Nico, Thom, Danique</p>	<p>Dank je voor de goede zorgen</p> <p>Dank je voor jouw steeds gevende hand</p> <p>Dank je omdat je altijd zo oprecht veel van ons hebt gehouden</p> <p>Jouw voortdurende bekommernis</p> <p>voor ieder van ons, gaan we missen</p> <p>Je was iemand om van te houden.</p> <p>Arno, Pap en opa</p> <p>Bedankt voor alles</p>
---	---

Het SOK-bestuur wenst familie en vrienden van Arno veel sterkte met het verwerken van dit verlies.

Vleermuizen

Tijdens de zoektochten naar de korenwolven in de akkers tussen Keer en Heer in de nazomer van 1993 werd ik toen gevraagd door leden van de Zoogdierwerkgroep van het NHGL deel te nemen aan de komende tellingen van overwinterende vleermuizen in de onderaardse kalksteengroeven. Die zijn toch allemaal afgesloten en niet toegankelijk, was mijn idee?

Deze eerste wintertellingen waren voor mij een openbaring, mijn kennis over vleermuizen was minimaal en gangenstelsels had ik voorheen in de jaren 60 alleen in Bemelen en Heer betreden. Met veel geduld werd ik wegwijs gemaakt door de ervaren tellers; de meeste leden van de telgroep waren en zijn ook SOK-leden. Door regelmatig deel te nemen aan deze tellingen werd het steeds leuker om zelf de soort te herkennen en dit ook bevestigd te krijgen. Geduldig zoeken op de wanden, plafonds en in ieder aanwezig hoekje en gaatje naar vleermuizen en de niet eerder opgemerkte ontdekken. Dat gaf veel voldoening.

Wintertellingen

De inventarisatieperiode loopt van 15 december tot en met 15 februari. Op grond van een ontheffing op de Wet Natuurbescherming, afgegeven door het Ministerie van Economische Zaken aan de Zoogdiervereniging in Nijmegen ten behoeve van het Netwerk Ecologische Monitoring (NEM), worden vergunninghouders gemachtigd tot het verrichten van deze tellingen.

Deze vergunninghouders kunnen zich doen vergezellen door meerdere tellers, overwegend vrijwilligers die hier veel tijd in steken. Door regelmatig hieraan deel te nemen neemt de ervaring toe, maar toch is het raadzaam vooraf tijdig zich op de hoogte te stellen van de kenmerken van de soorten.

Het opsporen van individuele vleermuizen blijft een serieus karwei: het vraagt om een inzet die in kleine objecten een uur bedraagt en bij grote objecten zoals bijvoorbeeld de Zonneberg een complete dag. Dan gaat men om 10.00 u 's morgens naar binnen, gebruikt in de grot de meegebrachte boterhammen en koffie en rond de klok van 16.00 uur mag men blij zijn als de klus (ook wel de koning van de tellingen genaamd) uitgevoerd is.

De eerste wintertellingen worden in Zuid-Limburg gehouden vanaf 27 december. Vanaf de jaren 1987 is de coördinator Jos Cobben; er bestaan meerdere telgroepen in Nederlands Limburg (4). Ongeveer 25 telobjecten worden jaarlijks bezocht. In de kleine objecten kan de vergunninghouder volstaan met een minimaal aantal tellers.

De grote objecten worden met voldoende personen uitgevoerd om de verstoring minimaal te laten zijn door in een zo kort mogelijke periode het object te bezoeken. Van een persoon die wil gaan tellen wordt verwacht zich het herkennen van de soorten eigen te maken, bovendien wordt van de mensen verwacht ook de Cursus Erkend Berglopen te volgen. Hier kan de SOK een grote rol in spelen. Het is ook wenselijk dat deze bestaande telgroepen de gelegenheid krijgen om de voortgang in de nabije toekomst te kunnen waarborgen met voldoende aanwas van nieuwe tellers. Niet alleen wintertellingen in de onderaardse kalksteengroeven leveren gegevens op over vleermuissoorten in Nederland en België.

Kerkzoldertellingen

Het Netwerk Ecologische Monitoring (NEM) krijgt ook gegevens die aangeleverd worden van tellingen op kerkzolders waar ook vleermuizen verblijven, hier heb ik twee jaar op rij bij geassisteerd. Je hoeft geen vaste kerkbezoeker te zijn om hier aan deel te nemen, maar wel je aanmelden bij het bovenvermelde netwerk om dubbeltellingen te voorkomen. Informatie hierover kan je krijgen van de provinciale coördinator.

Mobiel meetnetwerk met Batlogger

Sinds 2017 nemen een zestal SOK- leden/tellers deel aan het NEM-mobiel meetnetwerk. Dit meetnetwerk bestaat momenteel in geheel Nederland uit 170 vrijwilligers. De SOK-leden Wilma van der Laak, John Hageman, Jan van de Ven, Rob van der Laak, Martijn Stevens en ondergetekende kregen een Batlogger in bruikleen en volgden drie bijeenkomsten in Nijmegen om de introductie en het analyseren van vleermuizengeluiden van het programma Bat Explorer te leren.

Wij hebben team Maastricht opgezet en drie ronden van 30 km afstand uitgezet in Zuid-Limburg. Het ligt in de bedoeling om tweemaal per jaar de routes te rijden met een minimale snelheid van 30 km per uur, de Batlogger zijdelings op een geopend raam geplaatst met statief en alle ultrasonische geluiden binnen een bereik van ongeveer 30 meter worden geregistreerd, om vervolgens de geluiden zelfstandig te analyseren. Verrassende resultaten worden verwacht, inmiddels is een opname al doorgezonden naar Noorwegen in verband met validatie of de waarneming van een Noorse Vleermuis zou kunnen kloppen. Ook hier kan men zich aanmelden om te helpen, het analyseren van de geluiden is grensverleggend zo hebben wij SOKkers reeds mogen ervaren.

Klachten meldingen afhandelen IKL

Ook ben ik het hele jaar door bereikbaar voor meldingen over vleermuizen in en nabij de woning. Dit netwerk is opgezet door het IKL.

Wanneer er bewoners in het telefoongebied van 043 iets te vragen hebben over vleermuizen, meldingen willen doen of klachten hebben over vleermuizen, belt men de gemeente op die een ambtenaar heeft die hiervan op de hoogte is of moet zijn. In de praktijk verwijzen de gemeenten de mensen door naar de vrijwilliger die uitkomst kan bieden en die door middel van voorlichting begrip voor de

aanwezigheid van vleermuizen probeert te kweken. Ook de Dierenambulance verwijst vleermuis gerelateerde zaken door naar mijn adres. Al met al, op de gekste momenten in het jaar speelt de vleermuis een belangrijke rol.

Vangen, hanteren en verzorgen

Om vleermuizen te mogen hanteren kan men een cursus volgen en bij het goed doorlopen hiervan mag men de vleermuizen in de hand nemen. Dit bijvoorbeeld bij vangsten in het kader van onderzoek. Om te voorkomen dat je ooit door een besmet dier wordt gebeten en ernstig ziek zou worden, is het verplicht om je te laten vaccineren met het rabiesvaccin. Wanneer men niet is gevaccineerd mag je niet hanteren. Dus heb ik deze cursus ook gevolgd, omdat er wel eens een diertje gevonden wordt dat verzorgd dient te worden en dan ben je al snel bezig met hanteren.

Lezingen en excursies

Als IVN-natuurgids word ik enkele malen per jaar gevraagd om lezingen te verzorgen bij afdelingen. Ook andere verenigingen doen regelmatig een beroep op mij om de aaibaarheidsfactor van vleermuizen over te brengen. Presentaties in het Basisonderwijs: via de digitale schoolgids van het CNME kiezen leerkrachten van de groepen 6, 7 en 8 in het kader van lessen duurzaamheid voor de les “Aai eens een vleermuis”.

In het kader van de Nacht van de Vleermuis organiseer ik tijdens het laatste weekend van augustus vleermuis excursies voor jong en oud met behulp van Batdetectoren en maak ik de deelnemers bewust van de aanwezigheid van jagende vleermuizen.

Als vleermuiswerker realiseer ik mij dat er een zware verantwoordelijkheid rust bij de huidige generatie vleermuistellers, vergunningverleners, groeve-eigenaren en groevebeheerders.

Na deze bloemlezing over mijn activiteiten met vleermuizen hoop ik dat ik minimaal twee personen heb kunnen bereiken en aangespoord om een van bovenvermelde onderwerpen mee te helpen verwezenlijken.

Ger Beckers

Verslag SOK-activiteit ontginning van een groeve

Meerdere SOK-leden hebben afgelopen jaar kenbaar gemaakt geïnteresseerd te zijn in informatie over het blokbreken en de ontginning van groeven. Het SOK-bestuur heeft hieraan gehoor gegeven door het organiseren van een activiteit met als onderwerp de ontginning van een groeve. Het is een essentieel onderwerp voor SOK-leden. De ontginning staat immers (logischerwijs) aan de basis van de aanwezigheid van de mergelgroeven.

De activiteit werd georganiseerd door Kevin Amendt en heeft in de maand juli verdeeld over meerdere dagen plaatsgevonden. Omdat in de zomer geen SOK-Info verschijnt was het helaas niet mogelijk de activiteit hierin aan te kondigen. De uitnodiging is per email verstuurd aan alle SOK-leden. Heeft u deze email niet ontvangen? Laat het weten aan Kevin Amendt (kevinamendt@gmail.com). We controleren waarom u de mail niet heeft ontvangen. Er staan bijvoorbeeld nog verouderde emailadressen in onze ledenadministratie. Het is daarom altijd belangrijk om wijzigingen door te geven zodat de ledenadministratie actueel blijft!

Het eerste onderdeel was een lezing en vond plaats op 6 juli in het zaaltje van het Natuurhistorisch Museum. Er waren 32 aanwezigen. De lezing was onderverdeeld in een aantal onderwerpen: gereedschappen, blokbreken en het onderzoek naar de ontginning van een groeve.

Verschillende gereedschappen die bij het blokbreken zijn gebruikt zijn meegenomen en werden getoond, met daarbij foto's welke sporen de gereedschappen achterlaten op de groevenwanden en plafonds. Daarna werden de verschillende stappen van het blokbreken behandeld met foto's, film en de gereedschappen. Ten slotte werd uitgelegd hoe je de ontginning van een groeve kunt bestuderen, aan de hand van de onderzoeksmethode 'het onderzoek naar de ontginning van een groeve' van Kevin Amendt en Peter Jennekens. Hierbij zijn de nodige voorbeelden besproken. Het doel van deze avond was om voorbereid (met voldoende kennis en achtergrondinformatie over het onderwerp) deel te kunnen nemen aan de excursie.

Het tweede onderdeel was een excursie en vond plaats op 14 en 21 juli in het Noordelijk gangenstelsel. De deelnemers waren verdeeld over de twee data in verband met de groeps grootte. Er waren resp. 14 en 21 aanwezigen. De verschillende aspecten die in een groeve iets zeggen over de ontginning zijn ter plaatse besproken. De nadruk is tevens gelegd op de combinatie van verschillende aspecten, zodat je met op het eerste ogenblik weinig informatie toch veel informatie uit de groeve kunt onttrekken. Het Noordelijk gangenstelsel leent zich hier uitstekend voor gezien de aanwezige variatie in onder andere ganghoogtes, opvullingen, karrensporen, gereedschapsporen, enzovoorts. Een

excursie is voor iedereen leerzaam omdat iedere aanwezige zijn bijdrage kan leveren over bepaalde onderwerpen. Zowel de lezing als de excursie zijn naar tevredenheid verlopen. De positieve reacties motiveren tot het organiseren van volgende activiteiten. Een woord van dank aan Hendrik Erckenbosch en Jos Cobben voor het openen van het Natuurhistorisch Museum, aan Harm Hovens van Natuurmonumenten voor het mogelijk maken en begeleiden van het bezoek in Noord, aan alle deelnemers voor de getoonde interesse, de inbreng tijdens de activiteiten en het gezellig samenzijn!

Kevin Amendt

Inventarisatie bouwwerken in kalksteen te Maastricht

Wie door Maastricht gaat en goed om zich heen kijkt, ziet tegenwoordig bijna alleen maar gebouwen van steen of beton. Alleen door goed te speuren kan men nog panden of elementen ontdekken waarin blokken kalksteen zijn verwerkt.

Het symposium *Mergelland van Europa* en bijbehorende tentoonstelling besteedt niet alleen aandacht aan mergelwinning, maar ook aan het gebruik ervan. In dat kader heb ik een inventarisatie gedaan van de in 2018 nog zichtbare restanten van mergelblokken en Kunradersteen. Kunstmatige steensoorten zoals kalkzandsteen zijn niet opgenomen, aangezien deze niet op natuurlijke wijzen zijn gevormd (nl. dmv. procédé met stoomdruk). Geïventariseerd zijn alle wijken van Maastricht, uitgezonderd het stadscentrum en Wijk.

De historische binnenstad is meestal beter gespaard gebleven van sloopwerkzaamheden en stadsvernieuwing dan de buitenwijken en tevens zou een inventarisatie daarvan buiten mijn beschikbare tijdspanne vallen. Wellicht dat een ander dit eventueel op zich wilt nemen.

Nader studiegebied: uit welke groeve kwamen de blokken voor wijken als Heugem, Wolder en Borgharen? Wellicht dat andere leden ook willen inventariseren binnen hun stad of dorp.

Deze inventarisatie werd gedaan via Google Earth (streetview), aangevuld met eigen observaties. Dit betekent dat voornamelijk via de aanwezige beelden werd onderzocht, er kan dus best ergens een plekje over het hoofd zijn gezien

(of was niet benaderbaar op streetview).

Enkele oudere hoeves en kastelen hebben gelukkig de sloopwoede overleefd. Deze hebben dan meestal ook een typerende bouwstijl, “Maaslandse renaissance” genoemd.

Vaak bevatten deze panden meerdere banden (strepen) ter decoratie tussen de baksteenlagen. Dit noemt men de zogenaamde “spekhuizen”. Behalve van mergel werden deze banden overigens ook vaak met hardsteen aangelegd (bijv. Naamse steen).

Zelfs aan het begin van de 20^e eeuw, toen er bijna geen mergel meer gebruikt werd in de bouw, bleef men deze Maaslandse bouwstijl trouw: veel huizen rond die tijd kregen nog een dergelijke streep, zelfs in mergelkleur, maar dan opgetrokken uit baksteen!

De meeste restanten blijken de draagmuren te zijn; soms is van buiten slechts één zijde in mergel, soms ook beiden. Huizen volledig uit mergelblokken zijn zeldzaam.

De overige objecten zijn meestal muren, restauratiewerk of decoraties.

Merk op dat er ook achter bakstenen muren soms nog draagmuren van mergel aanwezig kunnen zijn. Het blijft lastig om in te schatten hoeveel gebouwen er door de eeuwen heen uit mergelblokken zijn opgetrokken, maar wellicht dat deze lijst toch een *steentje* bijdraagt.

Amby

Ambyerstraat-Noord 2: huis volledig uit mergelblokken

Ambyerstraat-Noord 74 (Hof van Huntjens): huis volledig uit mergelblokken

Ambyerstraat-Noord 169: hoeve is een spekhuis

Ambyerstraat-Zuid 2: spekhuis

Belvédère

Spoorbrug: ornamenten van mergel

Biesland

Athospad: gebouw (garage?)

Cannerweg 111: herenhuis met mergel-elementen

Cannerweg 126: dak aan rechterzijde

Cannerweg 142: rechter zijwand

Cannerweg 227: linker zijwand

Sint Theresiaplein 8: kerk + aanleunwoning (Kunradersteen)

Borgharen

Hertog van Brabantlaan/Speklaan: muur om de tuin van de kasteelhoeve (momenteel B&B).

Kasteelstraat 6: kademuur slotgracht, volledig woonhuis, torens voor ca. 80%,

de vleugels hebben speklagen.

Campagne

Winterslag 6: rechterhelft boerderij

Boschpoort

Bosserweg 10: enkele rij blokken in voorzijde huis

Daalhof

Tongerseweg 316: zijwand

Eyldergaard

Haspengouw 1: voorzijde uit blokken achter afbrokkelende verflaag

Haspengouw 37: restant schuur/stal

Haspengouw 45b: scheidingsmuur

Winckelgaard: muur om huize Eyl

Heer

Burghtstraat 8: fundering van kasteel

Demertstraat 66: recent opgeknapte zijwanden

Demertstraat 96: zijmuur achterzijde woonhuis

Demertstraat 100: blokken achter afbrokkelende verflaag

Demertstraat 112: speklagen zijmuur

Demertstraat 122: speklagen zijmuur huis + wand schuur

Oude Kerkstraat 18: achterste deel huis

Oude Kerkstraat 20: zijwand huis (met datum 1858)

Oude Kerkstraat 40: volledig huis

Oude Kerkstraat 48: volledig huis

Veldstraat 12: zijmuur tuin

Veldstraat: Kloosterkapel Opveld, binnenzijde bestaat uit mergelblokken

Heugem

Heugemer Pastoorstraat (Sint-Michaëlkerk): speklagen in Kunradersteen

Heugemerstraat 76: snackbar heeft mergelblokken op vloerniveau (Rustica stijl)

Heugemerstraat 120: recent herstelde zijwand

Heugemerstraat 221: nieuwe blokjes in garage (moderne decoratie)

Heugemerstraat 237: linkerzijde muur

Heugemerstraat 251: recent hersteld spekhuis

Itteren

Hoeve Hartelstein: binnenmuur

Hoeve links van Op de Bos 34: spekhuis

Pasestraat 16: onder het dak

Sint-Martinuskerk: hoekstenen

Jekerdal

Jekermolenweg 54: volledig huis

Jekermolenweg 76: deel geleden aan Jeker (molengehucht Lombok)

Zwembad Jekerdal: muur om het zwembad (steen afkomstig uit de

Roothergroeve)

Lanakerveld

Kantoorweg: zijmuur middendeel boerderij

Louwberg

Apostelhoeve

Chateau Neerkanne

Cannerweg 344: schuur

Cannerweg 684: volledig huis

Cannerweg 688: zijwanden en fundering

Susserweg 102: linkermuur boerderij (onderzijde)

Mariënwaard

Kruisdonk 61: poorthuis villa Kruisdonk

La Grande Suisse: torens, tuinpaviljoen, poortgebouw, poort aan overzijde

La Petite Suisse (Dr. Poelsoord): pilaren toegangspoort

Weert 35: moderne decoratie van spekbanden

Oud-Caberg

Postbaan 39: rechter voorzijde huis, onderste vloer. Ook om de hoek naast de grote poort (langwerpige blokken, waarschijnlijk de volledige lengte van een stoel).

Van Akenweg 83: in muur links van het huis

Van Akenweg tegenover 97: muur om boerderij

Van Akenweg 99/101: muur tussen tuinen (slechts enkele blokken)

Van Akenweg 107: achterste helft boerderij is een spekhuis (Reijndershof)

Scharm

Bemelerweg 20: speklagen zijwand

Bemelerweg 22: blokken achter afbrokkelende verflaag

Bemelerweg 50: versiering garagepoort

Bergerstraat 110: tuinmuur

Burgemeester Cortenstraat 109: blokken achter afbrokkelende verflaag

Hunnenweg 1: onderzijde gebouw (voormalig Eurocollege, Kunradersteen)

Padualaan: Kerk uit mergelblokken en Kunradersteen (onderzijde kerk, Rustica stijl)

Wethouder van Caldenborghlaan 18: enkele blokken aan de voorzijde (reparatiewerk)

Wethouder van Caldenborghlaan 35: spekhuis

Wethouder van Caldenborghlaan 41: spekhuis (modern)

Sint Pieter

Burgemeester Ceulenstraat 62: muur in- en om tuin (zichtbaar in de Bergweg)

Burgemeester Ceulenstraat 68: rechter zijwand

Burgemeester Ceulenstraat 80a (de Winhof): linker zijwand

Hoeves van Lichtenberg en Zonneberg

Lage Kanaaldijk: zijwand(en) van diverse panden: 52, 57, 58, 59, 60, 70, 71, 79, 91, 123, 128

Lage Kanaaldijk 54 (Café Bel Air): zijwanden, voorzijde (moderne blokken)

Lage Kanaaldijk 61: volledig huis

Lage Kanaaldijk 63 (De Torentjes): volledig pand, ook muur op de Ursulinenweg

Lage Kanaaldijk 87: fundering

Lage Kanaaldijk 92: schuur achter afbrokkelende verflaag

Lage Kanaaldijk 102: scheidingsmuur

Lage Kanaaldijk 109: muur voorzijde pand, ernaast de oude terrassen van Slavante

Luikerweg: onderzijde Fort Sint-Pieter

Luikerweg 25: volledig pand

Papenweg 23: rechter zijwand

Papenweg 38: rechter zijwand + achterzijde (zichtbaar in de Sint Willibrordusstraat)

Sint Maternusstraat 7,9,11: volledige panden + tuinmuur

Sint Maternusstraat 12: kerk St. Pieter-beneden

Sint Willibrordusstraat 10: aanleunwoning kerk, volledig pand

Ursulinenweg 16: rechter zijwand

Ursulinenweg 18 (Huize Maaszicht): pilaren poort, muur in tuin/gaard

Vroendaal

Rijksweg: Gronsveldermolen

Witte Vrouwenveld

Lourdeskerk: Sibberblokken en Kunradersteen

Wolder

Heukelommerweg 3a: volledige voorzijde, recent opgeknapt

Heukelommerweg 9: linker zijwand

Heukelommerweg 29: linker zijwand (recente blokken)

Kesselterweg 25: reparatieblokken in tuinmuur (zichtbaar in de Lammergierstraat)

Kesselterweg 29: muur om tuin

Lammergierstraat 19: zijwanden

Lammergierstraat 46: muur tuin/garage
Pletzersstraat 48: grotendeels in mergel
Pletzersstraat 23: zijwand en achterliggende schuur
Pletzersstraat 14: volledige voorzijde
Pletzersstraat: grote muur tegenover 11e (bedoeld om afschuiven v.d. helling tegen te gaan)
Pletzersstraat: grote muur naast 8 (loopt nog om de hoek naar de Heukelommerweg)
Pletzersstraat 5: slooppand op hoek Winterslag
Pletzersstraat 2: linkerhelft boerderij
Pletzersstraat: muur achter de kerk
Tongerseweg 325: achterzijde/zijwand huis (zichtbaar in de Pletzersstraat)
Tongerseweg 327: linker zijwand café "In de Aw Smidse"
Wyckerpoort
Koepelkerk (Kunradersteen)
Meerssenerweg 305: zijmuur (3 blokken dik)

Inventarisatie: Patrick Semmeling

(nb: Patrick, oud-Maastricht is vergeven van de mergelkelders met tongewelven en in de vestingmuren zijn heel wat mergelstenen verwerkt. J.H.)

Filmpje Petit Entree

De imposante voormalige Grote Ingang aan het fort is op menige Ansichtkaart, schilderij of oude prent afgebeeld. Echter de Kleine Ingang is vaak niet meer dan slechts een stip in de verte. Er bestaan slechts twee foto's van deze ingang, aanwezig in de collectie Van Schaik.

Groot was dan ook mijn verbazing een filmopname te ontdekken van deze 'Petit Entree'.

Dit filmpje vond ik per toeval op 26-3-2017 in een online beeldarchief. Ik was eigenlijk op zoek naar stamboomgegevens en in de beschrijving van het filmpje stond een Semmeling vermeld (41:30). Dit is overigens geen directe familie, maar wie het dan wel is ben ik nog niet achter. Over een bijvangst gesproken!

Op (overige korte) beelden zien we het volgende: werklieden zijn de Petit Entree weer aan het openmaken, na eerder te zijn afgesloten dmv explosieven in 1934. Ook was men bezig met een trap aan te leggen, zodat men vanaf de

Mergelweg makkelijk de steile helling op kon. Een veldwachter komt nog even inspecteren en doet voor de show ook nog even mee hakken.

Het doel van dit openmaken was een schuilmogelijkheid te creëren voor de inwoners van de Mergelweg en nabije omgeving, wegens gebrek aan een schuilkelder. Dit betrof overigens niet het schuilen tegen de Duitsers, maar vanwege de bombardementen van de geallieerden.

Tijdens de vorige lezing door Hans Ogg over de gangen naar- en rondom het fort St. Pieter liet Hans dit filmpje dan ook zien. Voor wie zelf nog eens wilt kijken: hieronder de bron.

Het fragment is afkomstig uit de titel: E. Nijst - Ick Waeck.

<http://in.beeldengeluid.nl/collectie/details/expressie/3811159/false/true>

(59:20 t/m 1:00:16, klik op het blauw/witte pijltje voor meer details)

Na de lezing van Hans ontdekte ik nog een 2e film waar (zeer kort) de ingang te zien is.

Het is echt maar enkele seconden (1:18 t/m 1:24), maar je ziet duidelijk een geüniformeerde van de Luchtbeschermingsdienst de Petit-Entree verlaten, mogelijk na een inspectie.

<http://in.beeldengeluid.nl/collectie/details/expressie/3811160/false/true>

De filmpjes zouden volgens de beschrijving gemaakt zijn in 1937/1938, echter dat is een foutieve datering (waarschijnlijk een schatting van de betreffende archivaris jaren nadien).

De heropening van de Petit Entree dateert zeker van na augustus 1940. In de Limburger Koerier van 4-9-1940 beklagde een bewoner zich over ontbrekende schuilcapaciteit en stelde voor deze ingang weer te heropenen. Wanneer zijn suggestie werd ingewilligd is onduidelijk.

In het RHCL ligt weliswaar het archief van de Luchtbeschermingsdienst, echter daarin één specifieke gebeurtenis terugzoeken is nog niet zo makkelijk (84 delen, 2 strekkende meter).

Hans Ogg heeft samen met een archivaris van het RHCL de meest waarschijnlijke stukken doorzocht, maar daarin werd geen datum van de heropening teruggevonden.

Zelf heb ik nog de online krantendatabase Delpher doorgespit, maar ook hier is niks van een heropening terug te vinden (behalve het reeds genoemde artikel van september 1940).

Echter in een andere bron werd toch nog een aanwijzing gevonden: het dagboek van de Vleermuizenclub (zie ook SOK-Mededelingen 68 en 67).

Daarin staat op 21 December 1944:

“We gingen dat gebied [de Gaemert] in en er stonden nog veel bedden van mensen die daar geslapen hadden.”

De heropening en inrichting als schuilkelder moet dus ergens tussen september 1940 en september 1944 hebben plaatsgevonden. Wie meer weet mag het zeggen!

Patrick Semmeling

Fossielen verzamelen

Sinds september 2015 ben ik werkzaam in de Sibbergroeve als gids. Wat ik zo leuk vind aan deze groeve is dat je tijdens een rondleiding met een groep zo dicht bij de fossielen zit. Mensen hoeven hun hand maar uit te steken en kunnen dan een miljoenen jaren oude schelp aanraken die eruitziet alsof hij/zij gisteren nog op het strand lag. Je merkt vaak dat mensen dit erg mooi vinden, vooral ook veel kinderen.

Nu is het kind in mij hier ook erg enthousiast over en dit enthousiasme is alleen maar gegroeid met de jaren. Sinds ik hoorde van een collega dat je tussen de schelpen met een beetje geluk ook haaiantanden kan vinden, washet hek van de dam en heb ik regelmatig de plafonds en de vloeren afgespeurd.

Als het zwart of bruin is en het glimt, dan is het een haaientang, was de leidraad. Toen ik mijn eerste tandje vond, was dat geweldig (het ding was nog geen halve cm lag).

Uiteindelijk bleek (vooral met dank aan een klein boekje van het Natuurhistorisch Museum) dat het helemaal niet altijd een haaientang betreft. Het kan ook de tand zijn van een rog of een beervis. John Hageman zei mij zelfs dat je restanten van Mosasauriërs kon vinden, ook in de Sibbergroeve. Inmiddels heb ik toch wat mooie tandjes verzameld en deels gedetermineerd. Als klapper vond ik in mei een incomplete tand van een Mosasaurus, dus het is inderdaad mogelijk. De zoektocht gaat gewoon verder.

Nu leek het Chantal Berger en mijzelf erg leuk om een soort van fossielenclubje te beginnen. En om dan met een groepje geïnteresseerden af en toe bijeen te komen en te kijken of we nog op zoek kunnen naar fossielen in de groeves. Mochten hiervoor geïnteresseerden zijn, dan horen we het graag op de eerstvolgende SOK-avond.

Bregtje Groenendijk

MEET THE UNDERGROUND PRESS

“**Capella Greca krijgt weer kleur**” (*De Limburger van 21 april 2018*): een heugelijke dag voor **Museum ROMEINSE CATACOMBEN**. Er startten twee nieuwe exposities, men begon de restauratie van de Capella Creca en er kwam een oude bekende terug. Stralend middelpunt van een van de exposities is een oude bekende. *Pastor Bonus*, de Romeinse sculptuur van *De goede herder* is weer thuis. Het was sinds 1963 spoorloos, meegenomen door baldadige jongeren. Decennialang stond het beeld in een huiskamer, totdat de oud-voorzitter van de **Studiegroep Onderaardse Kalksteengroeven** het wist los te peuteren en terug kon brengen.

“**Huis verzakt in Zussen**” (*Het Belang van Limburg van 5 mei 2018*): in Zussen is een huis aan de Misweg ernstig aan het verzakken. De gevels vertonen barsten en de brandweer heeft stutten geplaatst. De straat is gedeeltelijk afgesloten. “*Onze groevespecialist is langsgedaan en bevestigt dat het probleem iets te maken heeft met **de ondergrond***”, aldus de gemeente Riemst. “*De ingenieur en medewerkers van Infrac zijn met het onderzoek bezig. Volgende week kunnen we uitsluitsel geven.*”

“Veilige tunnel gezaagd in mergelgroeve” (HBvL van 14 mei 2018): in de ondergrond van de **LACROIXBERG** is een nieuwe tunnel gezaagd om het grote gangenstelsel beter toegankelijk te maken tijdens werken om het veilig te houden en de groeve te stabiliseren. *“Het zagen van de tunnel verliep vlotter dan verwacht, maar ook niet weer zonder slag of stoot”*, vertelt **Mike LAHAYE**, de ‘grottendeskundige’ van de gemeente Riemst, die samen met zijn collega’s ‘grottenlopers’ geregeld de Riemster ondergrond inspecteert op scheuren en barsten in de wanden, de plafonds en de pilaren.

“Mergelpaleis” (HBvL van 2 juni 2018): een uitzonderlijk bezoek aan groeve **CAESTERT**. *“In feite mag het niet. Te gevaarlijk om te verdwalen. Ook de stabiliteit van deze mergelgroeve is niet helemaal zeker. Maar ter gelegenheid van de eerste Archeologiedagen op zestig plekken in Vlaanderen kunnen zaterdag 2 juni per hoge uitzondering honderd mensen het ondergrondse Caestert verkennen. Met begeleiding. U moet zich niet haasten. De plaatsen zijn al volzet.”* Verdwalen? *“Met Mike LAHAYE erbij lopen we dat risico niet.”* Samen met archeoloog **Tim VANDERBEKEN** heeft hij deze dag voorbereid.

“Alleen nog ledlampen op kerstmarkten” (DdL van 8 juni 2018): standhouders op de kerstmarkten in de **Valkenburgse grotten** mogen voortaan alleen nog maar ledverlichting gebruiken. Dat is een van de nieuwe maatregelen die zijn afgesproken om de veiligheid in de grotten te kunnen waarborgen. Door alleen ledverlichting toe te staan, wordt de kans op kortsluiting in de elektravoorziening verkleind. Daarnaast komt in de **FLUWEELENGROT** een nieuwe nooduitgang en in de **GEMEENTEGROT** wordt een ruimte aangewezen waar bezoekers in geval van een calamiteit kunnen worden opgevangen.

“Riemst profileert zich als ‘Mergelland van Vlaanderen’” (HBvL van 11 juni 2018): in het kader van het Europees Jaar van het Culturele Erfgoed heeft Vlaanderen financiële steun toegezegd aan het project, dat ondersteunt wordt door de gemeentelijke diensten, de Inter-gemeentelijke diensten Onroerend Erfgoed Oost, Erfgoed Haspengouw en de **Studiegroep Onderaardse Kalksteengroeven**. Begin oktober start het project met een ‘ondergronds’ symposium in de groeve **AVERGAT**, met in een weekend lezingen van een tiental deskundigen die het onder meer hebben over de geschiedenis en ontginningen van de mergelgroeven.

“Onderaards paradijs” (DdL van 22 juni 2018) en **“Jezuiten lieten ‘museum’ na** (Via Limburg van 14 juni 2018): van Borobudur tot Alhambra, van Assepoester tot Bengaalse tijgers, 350 kunstwerken van mergel, allemaal ondergronds. De Stichting **JEZUIETENBERG** bestaat 50 jaar. Als de

jezuïeten in 1967 uit Maastricht vertrekken, willen ze de berg koste wat kost goed overdragen. **Peter HOUBEN**: “*Ze zaten er een beetje mee in hun maag. Ze wisten dat het iets uniek was, maar als je zoiets commercieel gaat uitbuiten en er komen honderdduizenden mensen op af, is het geen lang leven beschoren.*” .

“Mobiele bewakingscamera moet sluikestorters afschrikken” (HBvL van 18 juni 2018): om de overlast van onder meer sluikestorten en vandalisme aan te pakken gaat de gemeente Riemst weldra een verplaatsbare camera inzetten. In eerste instantie wordt zo’n camera gedurende een proefperiode van drie maanden gehuurd. Die wordt vooral ingezet op ‘stortgevoelige’ plekken zoals in de buurt van glascontainers of afvalbakken. Maar hij kan ook gebruikt worden op plekken waar geregeld vandalisme wordt vastgesteld, bij evenementen of **bij de ingangen van mergelgroeven**.

“Mergelgrotten opmeten met 3D-scanner” (HBvL van 25 juni 2018): Riemst koopt een 3D-laserscanner van 60.000 euro aan om alle ondergrondse mergelgroeven nauwkeurig in kaart te brengen. “*Ruwweg de helft van de LACROIXBERG is opgemeten, maar van de andere helft – zowat 180.000 m² - zijn geen plannen bekend*”, zegt **Mike LAHAYE**. “*Ook van de ROOSBURG – zo’n 160.000 m² - en van de MUIZENBERG zijn er geen betrouwbare plattegronden beschikbaar.*” De gemeente wil graag alle gangen in kaart brengen in het kader van de algemene veiligheid.

“Valkenburg neemt regie kerstmarkt voor een jaar op zich” (DdL van 3 juli 2018): de organisator van het evenement in de **GEMEENTEGROT** heeft zich per direct teruggetrokken. Als reden daarvoor wordt de vergrijzing binnen de organisatie genoemd en omdat de omvang van de kerstmarkt boven het hoofd begint te groeien. Maar vooral de steeds maar scherper veiligheidseisen hebben ervoor gezorgd dat de organisatie het financieel als een te groot risico ziet. Omdat het niet doorgaan van de kerstmarkt grote gevolgen kunnen hebben voor Valkenburg Kerststad heeft Valkenburg de organisatie naar zich toe getrokken.

“Passie voor grot en rots” (DdL van 4 juli 2018): als kind moest hij zowat elk weekend verplicht mee met zijn ouders naar de Ardennen of de Eifel.. “*Ik kom uit een familie van bergbeklimmers.*” Hij studeerde in Utrecht aardwetenschappen met als specialisatie sedimentaire geologie. In zijn vrije tijd gidste hij in de **Sint PIETERSBERG**. Nog tijdens zijn studie solliciteerde **Mike LAHAYE** op de baan van coördinator groeven en veiligheid voor de gemeente Riemst. Het is een unieke baan, de enige in zijn soort in België in een al even uniek gebied met bijna 200 ha aan onderaardse kalksteengroeven.

“Het is een triest gevoel, de kersmarkt was ons kindje” (DdL van 14 juli 2018): plotseling stopten ze met de organisatie van de kerstmarkt in de **GEMEENTEGROT**. Volgens de voorzitter hadden ze eind vorig jaar al richting gemeente aangegeven dat alle aanvullende veiligheidseisen die aan de markt in de grotten werd gesteld, de organisatie financieel in de weg stonden. De heisa die ontstond toen het tv-programma Een Vandaag tot twee keer toe stelde dat een bezoek aan de kerstmarkt *levensgevaarlijk* zou zijn, zorgde ervoor dat er nog een aanvullende lijst ter tafel kwam.

“Bescherm loperscultuur” (DdL van 7 augustus 2018): Zuid-Limburg kende ooit een rijke bergloperscultuur. *“Lopen en op onderzoek gaan in oude groeven, het is een eeuwenoude traditie, cultuurgoed”*, zegt **Maarten de LANGE**. Maar de groeven zijn heden geormerkt als te gevaarlijk voor recreatie en ook gesloten ter voorkoming van eventuele beschadigingen en vervuiling die bezoekers kunnen veroorzaken. Dus mogen berglopers vrijwel nergens meer naar binnen. De Lange heeft het actiecomité **De Vrije Loper** opgericht en is een lobby begonnen om de Limburgse traditie van het berglopen niet verloren te laten gaan.

“Pepr organiseert kerstmarkt” (DdL van 9 augustus 2018): de gemeente heeft de evenementenorganisatie The Pepr Company uit Margraten benaderd met de vraag of ze de organisatie van de kerstmarkt in de **GEMEENTEGROT** op zich wil nemen. De kerstmarkt zal er dit jaar ongeveer hetzelfde uitzien als voorgaande edities. Er staan geen grote veranderingen op stapel, afgezien van de aanvullende veiligheidsmaatregelen. Eerder dit jaar liet de stichting die de kerstmarkt al decennialang met succes organiseerde weten daarmee per direct te stoppen.

“Niet de grotten, wel geheime gang oorzaak van instorting?” (HBvL van 13 augustus 2018): een omvangrijk waterlek richtte een ware ravage aan in vier huizen in Zussen: ingestorte voorgevel, krater in de weg en verschillende vloeren verzakt. Al snel deed de ronde dat het door de aanwezigheid van de **mergelgrotten** kwam, maar die lopen niet tot onder de weg. Een oude buurtbewoonster vermoedt dat een geheime onderaardse gang aan de grondslag ligt van de reusachtige instorting. *“Die verbinding werd het smokkelgenkske genoemd en was in de WO II nog door een slager gebruikt om vleeswaren clandestien in veiligheid te brengen.”*

“Riemst en de groeve? Altijd haat-liefde geweest” (Het Laatste Nieuws van 18 augustus 2018): vorige week in Zussen: een woning zakt liefst een hele verdieping lager doordat, zo blijkt later, een deel van de bodem is weggespoeld. Of er een link is met de ondergrondse **mergelgroeve**? Dat moet grottenskundige **Mike LAHAYE** en zijn team nu onderzoeken. *“Ik zit er*

zelf fulltime op, maar ik krijg de steun van tien zeer gemotiveerde vrijwilligers. Elke week zit er effectief iemand in de grotten om vreemde dingen te signaleren. Enkel op die manier kan het.”

Met dank aan de trouwe correspondenten Alan Claessens, Koen Coenegrachts, Peter Houben, Johan Janssen, Gilberte Nicolaes, Herman de Swart, Peggy Versteegh en Aldo Voûte,

Voor knipsels, kopieën en uittreksels kunt u altijd terecht op het bekende adres: Ton Breuls, Bovenstraat 28, B 3770 Kanne-Riemst. Telefoon/fax 012-454059. E-mail: tbreuls@telenet.be.

Rectificatie SOK-Info 180

In de SOK-Info 180 stond een artikel over de spoorlijn naar de Boschberg. Helaas was daar de bronvermelding weggefallen. Hieronder volgt deze alsnog.

* Karsten Porezag: Geheime Kommandosache (1996, bevat ook enkele foto's)

* Jacquo Silvertant: De Zuid-Limburgse mergelgroeven in het Duitse oorlogsplan (2004)

* Jacquo Silvertant: Codenaam Seehahn (2011)

* W.J.M. Leideritz: De stoomtrams van Noord-Brabant en Limburg (1972)

* Drs. Ingrid M.H.Evers, <http://forum.mestreechonline.nl/forum/mestreech-maastricht/mestreech-kort-klein/u-zoekt-wij-vinden/3766-mysterieuze-duitse-tram-en-brug>

* https://nl.wikipedia.org/wiki/Limburgse_tram#Stoom-_en_motortrams

* RAF-luchtfoto's collectie DOTKA, <https://originals.dotkadata.com/>

Noot: lage kwaliteit miniaturen zijn gebruikt wegens rechten-beperkingen en wegens hoge kosten originele foto's.

Patrick Semmeling

Volgende SOK-avond:

Vrijdag 14 september 2018

Aanvang 19.30 uur!

De SOK-Info redactie heeft het recht om een aangeboden artikel te weigeren. De geplaatste artikelen vertegenwoordigen niet automatisch de standpunten van de SOK-Info redactie of die van het SOK-bestuur.

Groeven in beheer bij de stichting Ir. D.C. van Schaik:

Bovengenoemde organisatie heeft een aantal groeven in beheer of een collectieve vergunning voor een groeve.

Voor het bezoeken van deze groeven moet U contact opnemen met de beheerder.

Bij inbraak in één van deze groeven:

Bij constatering van inbraak en of vernielingen aan een van de groeven dit direct melden. liefst dezelfde dag nog.

Melden van vernielingen bij onderstaande personen. Als de eerste niet bereikbaar is, dan de volgende op de lijst.

1° Groevebeheerder van die groeve. Voor namen en telefoonnummers, zie hieronder.

2° Stefan Jerzykowski, Technische Dienst: 06 51659384 (geen spoed: graag whatsapp/sms)

3° Ieder bestuurslid van de Van Schaikstichting. Voor namen en telefoonnummers, zie pagina. 2

De Van Schaikstichting stelt zich ten doel de afsluiting van de groeve binnen 24 uur te herstellen.

Voor meer informatie: www.vanschaikstichting.nl

Groeve:	Beheerder:	Telefoon:
Apostelgroeve	Ton Breuls	00-3212 45 40 59
Fallenberggroeve (niet toegankelijk)	Rob Swaans	043-3470868
Gewandgroeve	Marc Dresens	06-55727887
Heiberggroeve		
Groeve de Keel	Luc Walschot / René Peels	00-3212441350
Groeve Eys (niet toegankelijk)	Wim Kneepkens	043-3471188
Keldertjes Slavante	Wil Ramaekers	043-364 52 39
Roothergroeve	John Hageman	043-364 54 19
Scharnderberg (niet toegankelijk)	John en Rob Knubben	043-361 12 27
Scheuldergroeve (niet toegankelijk)	Jan-Paul van der Pas	045-40 41 600
Theunisgroeve	Ed en Thuur Thijssens	06-44633650
Vuursteenmijn Rijckholt	Martha en Jan van de Ven	043-3432084

De Sint-Pietersberg:

De Sint-Pietersberg wordt beheerd door de Vereniging Natuurmonumenten. De SOK heeft een collectieve onderzoeksvergunning voor de Zonneberg, het Noordelijk Gangenstelsel en het gebied onder het Fort.

Onderzoeksaanvragen moeten ingediend worden bij het secretariaat van de SOK.

Toezichthouder van de beide groeven is Harm Hovens, telefoon: 06-558 25 192.

Bij onraad of calamiteiten kunt u ook de boswachter, Tim Koumans, contacteren, telefoon: 06-832 15 415.

Deze uitgave werd mede mogelijk gemaakt door een financiële bijdrage van de

Provincie Limburg

De SOK-Info

is een uitgave van de

Studiegroep Onderaardse Kalksteengroeven,
Natuurhistorisch Genootschap Limburg.

